

TÜRK MADEN MEVZUATINDA ÖNEMLİ DEĞİŞİKLİKLER

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının (Bakanlık); Türkiye Cumhuriyeti Devletinin hüküm ve tasarrufu altında olan ve içerisinde bulundukları arzın mülkiyetine tabi olmayıp Devletin mülkiyetinde olan maden kaynaklarının, milli menfaatlara uygun olarak *aranması, işletilmesi, geliştirilmesi ve üretilmesi* amacıyla gerçek ve tüzel kişilere Bakanlık tarafından belli bir süreyle hak verilmesi ve 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun (Maden Kanunu veya Kanun) uygulanması ile ilgili usul ve esasları düzenlemek amacıyla hazırladığı Maden Yönetmeliği ve Maden Sahaları İhale Yönetmeliği 21 Eylül 2017 tarihli ve 30187 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konmuştur.

04/02/2015 tarihli ve 6592 sayılı “Maden Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” (6592 sayılı Kanun) kapsamında Maden Kanunu’nda yapılan önemli nitelikteki değişiklikler sonrası Kanun’un uygulanabilmesi ve bu değişikliklere uyumun sağlanabilmesi amacıyla hazırlanan Yönetmeliklerin getirmiş olduğu düzenlemeler aşağıda genel hatlarıyla açıklanmaktadır.

A. MADEN YÖNETMELİĞİ

i. Yetkilendirilmiş tüzel kişilere ilişkin esaslar

6592 sayılı Kanun neticesinde gerçekleşen değişiklik ile Maden İşleri Genel Müdürlüğüne (“MİGEM”) sunulacak rapor, proje ve her türlü teknik belgenin ancak *yetkilendirilmiş tüzel kişilerce* hazırlanabileceği belirlenmiştir. Bu kapsamda Maden Yönetmeliğinin muhtelif maddelerinde yetkilendirilecek bu kişilerde bulunması gereken nitelikler, rapor, proje ve her türlü teknik belgenin hazırlanmasında yetkilendirilmiş tüzel kişilerce takip edilecek usul ve esaslar belirlenmiştir.

Yönetmelik’in 4 üncü maddesinde yer alan “yetkilendirilmiş tüzel kişiler” tanımı ise aşağıdaki gibidir:

“Yetkilendirilmiş tüzel kişiler (YTK): Genel Müdürlükçe yetkilendirilen, Kanun kapsamında Genel Müdürlüğe verilmesi gereken rapor, proje ve her türlü teknik belgeyi hazırlamaya yetkili, şirket hisselerinin yarısından fazlasının sahibinin mühendis olduğu ya da bünyesinde nitelik ve nicelikleri 3/6/2016 tarihli ve 29731 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yetkilendirilmiş Tüzel Kişiler ile İlgili Yönetmelik ile belirlenen mühendisler çalıştıran maden arama ruhsat sahibi veya işletmesi olan tüzel kişileri, ifade eder.”

ii. Rödövens Sözleşmeleri

Yönetmelik’in “Rödövens İşlemleri” başlıklı 101 inci maddesinde 6592 sayılı Kanun ile yapılan değişikliklerle uyumlu olarak (i) *Ruhsat sahipleri ile üçüncü kişiler arasında*

yapılacak olan r d vans sözleşmelerinin Bakanlığın iznine tabi olduğu, (ii) Kamu kurum ve kuruluşları ve iştirakleri hariç yeraltı kömür sahalarında r d vans sözleşmesi yapılamayacağı düzenlenmiş ve r d vans sözleşmelerinde yapılan değişikliklerin, devir ve intikal işlemlerinin gerçekleştirilmesi ve sicile tescil ve sicilden terkin işlemlerinin detayları ilgili maddede belirlenmiştir.

iii. İşletme ruhsatı verilirken mali yeterlilik kriterinin aranması

Yönetmelik'in 23 üncü maddesinde işletme ruhsatı taleplerinde aranan mali yeterlilik kriterlerine ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Yönetmelik'te yer alan bu ayrıntılı düzenlemeye ise 6592 sayılı Kanun ile Maden Kanunu'nun 24 üncü maddesine eklenen işletme ruhsatı verilirken de mali yeterlik şartı aranacağına ilişkin hüküm esas teşkil etmektedir.

“(1) Mali yeterlilik, projede belirtilen toplam yatırım tutarının en az yüzde yirmisi kadardır. Ancak bu miktar Ek-2’de yer alan maden gruplarına göre belirlenen işletme ruhsatları minimum mali yeterlilik tutarları tablosundaki miktarlardan az olamaz.

(2) Genel Müdürlüğe verilen maden işletme projesi ekindeki mali yeterlilik ile ilgili ruhsat sahibi gerçek ve tüzel kişiler, kullanılabilir nakdi kredi limiti ve/veya vadeli/vadesiz mevduat miktarını gösterir banka referans mektubunu ibraz etmek zorundadır. Tüzel kişiler, maden gruplarına göre mali yeterlilik tutarlarının %30’unu sermayeleriyle, %70’ini banka referans mektubuyla, gerçek kişiler ise banka referans mektubuyla ibraz etmek zorundadır.

(3) İşletme ruhsatlarında toplam yatırım tutarının azaltılması durumunda mali yeterlilik belgeleri aynen devam eder. Projelerde revizyon yapılması durumunda mali yeterliliğin, yeni projede belirtilen yatırım tutarına göre revize edilmesi gerekir.

(4) Bir ruhsat için verilen mali yeterlilik rayiç tutarı diğer ruhsatlar için geçerli değildir. Birden fazla proje verilmesi durumunda ruhsat talep sahipleri, her bir ruhsat talebi için ayrı ayrı mali yeterliliğini belgelemek zorundadır.

(5) Kamu kurum ve kuruluşlarının ruhsat taleplerinde mali yeterlilik aranmaz.”

iv. İşletme ruhsatı süreleri

İşletme ruhsatı sürelerine ilişkin Yönetmelik'te yer alan düzenlemeler ise 04/02/2015 tarihinde Kanun'un 24 üncü maddesine eklenen üçüncü fıkraya uyumu sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Kanun değişikliği öncesinde toplam işletme ruhsatı s resinin 60 yılı geçemeyeceği hüküm altına alınmişken bu husus 6592 sayılı Kanun ile değişikliğe uğramıştır. Yönetmelik'in “İşletme Ruhsatı S resi ve Uzatılması” başlıklı 39 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi ile toplam işletme ruhsatı üst sınırlarının, maden gruplarına göre değişecek şekilde kısaltılması suretiyle aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

“Toplam işletme ruhsat süresi I. Grup madenlerde otuz yılı, II. Grup madenlerde kırk yılı, diğer grup madenlerde ise elli yılı geçemez. I. Grup madenlerde otuz yıldan, II. Grup madenlerde kırk yıldan sonraki s renin uzatılmasına Bakan, diğer grup madenlerde ise elli yıldan sonraki s renin uzatılmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir.”

v. Projeye uygun faaliyetlerin denetlenmesi

Yönetmelik'in 'Projeye uygun faaliyette bulunma'' başlıklı 35 inci maddesinin beşinci fıkrası Maden Kanunu'nun 29 uncu maddesinde yapılan değişiklik ile uyumu sağlamak üzere düzenlenmiştir. Kanun'un 29 uncu maddesinde gerçekleşen değişiklik; işletme projeleri ve değişiklikleri ile ilgili dokümanlar ve işletme faaliyetlerinin durdurulmasına dair işlemler hususunda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile veri paylaşımında bulunulacağına ilişkin bir düzenlemedir. Bu hüküm ile paralel Yönetmelik'in 35 inci maddesinin ilgili fıkrası aşağıdaki gibidir:

“İşletme projeleri ve değişiklikleri ile ilgili dokümanlar ve işletmelerin faaliyetlerinin durdurulmasına dair işlemler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bakanlık tarafından karşılıklı olarak elektronik ortamda erişime açılır.”

vi. Hammadde üretim izni verilen alanların denetlenmesi

6592 sayılı Kanun ile Maden Kanununun 10 uncu maddesinin altıncı fıkrasında yapılan değişiklik; nezaretçi defterinin düzenli tutulmaması veya imzalanmaması halleri için yaptırım uygulanmasını öngörmüştür. Yönetmelik'in, “Hammadde üretim izni verilen alanların denetlenmesi” başlıklı 68 inci maddesinin üçüncü fıkrası da bu doğrultuda aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

“(3) Daimi nezaretçi defterini, daimi nezaretçi ile izin sahibi imzalar. İzin sahibi adına üçüncü kişiler tarafından çalışılan hammadde üretim izin sahaları için defterin faaliyeti gerçekleştiren tarafından da imzalanması ve faaliyetin bitiminde defterin izin sahibine verilmesi zorunludur. Defterin, denetim esnasında ibraz edilmemesi, Ek-4'te belirtilen şekilde düzenli tutulmaması veya faaliyeti gerçekleştiren tarafından imzalanmaması hallerinde faaliyeti gerçekleştirene Kanunun 10 uncu maddesinin altıncı fıkrası gereğince idari para cezası verilir.”

vii. Yönetmelik hükümlerinin yürürlüğü

21 Eylül 2017 tarihinde yayımlanan bu Yönetmelik'in yayımlandığı tarihte yürürlüğe gireceği belirtilmiştir. Yönetmelik'te ileri bir tarihte yürürlüğe girebilecek herhangi bir hüküm öngörülmemekle birlikte 134 üncü maddede, 6/11/2010 tarihli ve 27751 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliğinin ilga edilmiş olduğu da düzenlenmiştir.

B. MADEN SAHALARI İHALE YÖNETMELİĞİ

3213 sayılı Maden Kanunu'na dayanılarak hazırlanan maden sahalarının ve alanlarının ihale edilmesi usulünü düzenleyen Yönetmeliğin 2 inci maddesine göre;

- a) Herhangi bir sebeple hükümden düşmüş, terk edilmiş veya taksir edilmiş alanlar,*
- b) II. Grup (b) bendi ve IV. Grup madenler dışındaki yeni alanlar,*
- c) Ruhsat sahaları arasında tek başına madencilik yapılamayacak büyüklükteki alanlar,*
- ç) Tesis şartına bağlı ihale alanları,*
- d) Havza madenciliğini geliştirmek ve jeolojik yapıyı aydınlatmak amacıyla yeni oluşturulan alanlar ile ihalelik durumdaki sahaların ve alan sınırlamasına bakılmaksızın birleştirilen alanlar,*
- e) Mülga 6309 sayılı Maden Kanunu hükümleri uyarınca verilmiş olan ve bu Kanuna göre ruhsat hukuku devam eden çakışmalı işletme ruhsat sahalarında yeni bir maden bulunması halinde, çakışmalı alandaki maden hakkı,*
- f) Kısıtlama gerekçesi ortadan kalkan ruhsat sahaları,*
- g) Kanunun 29 uncu maddesinin sekizinci ve dokuzuncu fıkraları kapsamında iptal edilen ruhsat sahaları (alan sınırlamasına bakılmaksızın)*

bu Yönetmelik kapsamında yapılacak ihalelerle isteklilere tahsis edilerek, ruhsatlandırılabilir. Yönetmeliğin kapsamına giren madenler ise, yer kabuğunda ve su kaynaklarında tabii olarak bulunan, ekonomik ve ticarî değeri olan petrol, doğal gaz, jeotermal ve su kaynakları dışında kalan her türlü madde olarak belirlenmiştir.

Yönetmelik'te öngörülen usule göre, ihale ilanı, ihaleye çıkarılacak sahalar için MİGEM tarafından hazırlanacak ve Resmi Gazetede yayımlanacaktır. İhaleye ancak fiil ehliyeti bulunan Türk vatandaşları, Türkiye Cumhuriyeti kanunların uygun kurulmuş tüzel kişiler, bu hususta yetkisi bulunan kamu iktisadi teşebbüsleri, müesseseleri, bağlı ortaklıkları, iştirakleri ile diğer kamu kurum, kuruluş ve idarelerinin başvurabileceği öngörülmüştür. İhaleye katılmak isteyen bu kişiler, Yönetmelik'in 6 ncı maddesinde belirtilen belgeleri hazırlayarak tekliflerini kapalı bir zarfta ihale ilanında gösterilen yer ve saatte Komisyon'a teslim etmek durumundadır. Yapılan teklifin geçerli olabilmesi için Komisyon tarafından istenilen bilgi ve belgeler eksiksiz sunulmalıdır. Bu belgeler arasında ihale şartnamesi ve şartname bedelinin bankaya yatırıldığına dair makbuz, ihale teminatının bankaya yatırıldığına dair makbuz veya teminat mektubu, işletme ruhsat bedelinin ödendiğini gösterir makbuz yer almaktadır. İhale şartnamesi, ihaleye konu maden sahasının özelliklerini belirtecek ve 7 nci maddede sayılan hususları içerecek şekilde MİGEM tarafından hazırlanıp, Kurum internet sayfasında yayımlanacaktır. Şartnamede, ihale şartname bedeli, işletme ruhsat bedeli, ihale teminat tutarı ve yatırılacak banka hesabı gibi bilgileri de içerecektir.

İhaleye katılabilmek için Yönetmelik'te öngörülen maddi yükümlülüklerden biri olan ihale teminatı, en az işletme ruhsat taban bedelinin ve taban ihale bedelinin %20'si tutarında olmalıdır. Aksi halde, yapılan teklif geçersiz kabule dilecektir. Teminat, nakit para veya süresiz ve geçici teminat mektubu şeklinde olabilir.

İhalenin yapılması, komisyonunun, kapalı olarak teslim edilen zarfları ihale şartnamesinde gösterilen yer ve saatte komisyon üyeleri ve müracaatçılar önünde açmasıyla başlayacaktır. Bu kapsamda öncelikle, teklif sahiplerinin belgeleri incelenecek,. belgelerinde eksiklik bulunan ve yeterli teminatı miktarını yatırmayan teklif sahipleri değerlendirme dışı bırakılacaktır. Teklifler kapalı olarak alındıktan sonra komisyon tarafından geçerli kapalı tekliflerin aritmetik ortalaması bulunarak, teklifi bulunan aritmetik ortalamasının %50'sinin üzerinde kalanlar arasında açık artırma usulü ile ihaleye devam edilecektir. Açık artıma, ihalede verilen en yüksek bedel üzerinden en düşük teklifi veren müracaatçıya teklif sunularak başlayacaktır. Teklifi artırmayan müracaatçı, açık artırma dışında bırakılacak ve ihale sonuçlanıncaya kadar bu usule devam edilecektir. En yüksek teklifi veren ve komisyon tarafından teklif ettiği ihale bedeli uygun görülen müracaatçının, on gün içerisinde ihale bedelini yatırması gerekmektedir. Aksi halde, ihale sırasında bütün uygun tekliflerin yazıldığı ihale yatırma çizelgesinde bulunan ikinci ve sonraki kişiler için ihale bedeli yatırma ve ihaleyi kazanma hakkı doğacaktır. İhaleyi kazanan kişinin ihale bedelini yatırmaması sebebiyle kendisine sıra gelen müracaatçı, beş gün içinde ihale bedelini yatırmak zorundadır. Sırası gelen müracaatçının bedeli yatırmasıyla süreç son bulacak ve diğer müracaatçıların teminat tutarları iade edilecektir.

İhale sonucu MİGEM'in onayı ile kesinleşerek, MİGEM'in internet sayfasında ilan olunacaktır. Yönetmelik'in 25 inci maddesine göre ihaleyi kazanan ilgili, iki ay içerisinde arama ve işletme ruhsatı alabilmek için Yönetmelik'te belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmelidir. Aksi halde, ilgili, ruhsat hakkını kaybedecek ve böylece saha yeniden ihaleye çıkarılabilecektir. Ayrıca, bu durumda ruhsat taban bedeli ve ihale bedeli iade edilmeyecektir.

Yönetmelik, ihale usulünü belirlemenin yanında yapılan düzenlemeyle ilgililere, ruhsatlandırılmamış alanlar için ihale talebinde bulunma hakkı vermektedir. İlgililer, II. Grup ruhsatlandırılmamış alanların, II. Grup (a) ve (c) kapsamında; bunun dışında kalan alanların koordinatlı ve erişim numarası belirtilerek ihaleye çıkarılmasını MİGEM'den talep edebilir. İşletme ruhsat bedeli yatırılan alanlar için MİGEM uygun gördüğü alanları ihalelik saha olarak belirleyebilecektir. Ayrıca, MİGEM'e madencilik için uygun büyüklükte olmayan alanları birleştirme; ekonomik olarak daha verimli işletilmesi için aynı gruptaki birden fazla saha için tek teklif alma veya birden fazla sahaya bölme; havza madenciliğini geliştirmek amacıyla terk edilmiş veya bölünmüş alanları birleştirerek ihale etme yetkisi vermiştir.

Son olarak, Yönetmelik, sorumluluk ve yaptırımlar başlıklı 26 ncı maddesinde, ruhsat almaya hak kazanan kişilerin yükümlülüklerini yerine getirmemesi halinde bir yıl süre ile aslen veya vekâleten MİGEM tarafından yapılan ihalelere katılamayacağını; ihaleye fesat karıştıran veya sahte belge kullanarak ihaleyi kazananlar hakkında suç duyurusunda bulunulacağını öngörmüştür. Bununla birlikte, müracaatçıların, Maden Kanunu'nun 7 nci maddesinde belirtilen izinler ile ilgili araştırmayı ihaleden önce yapmaları zorunludur. İhaleden sonra, ruhsat düzenlenmeden önce veya ruhsat düzenlendikten sonra Maden Kanunu'nun 7 nci

maddesinde belirtilen izinlerin alınamaması ve/veya ruhsatın herhangi bir neden ile iptal edilmesi durumunda işletme ruhsat taban bedeli, ihale bedeli ve ruhsat bedeli iade edilmeyecektir.

LBF Partners Olarak Sizin İçin Ne Yapabiliriz?

Enerji hukuku ve şirketler hukuku ekibimiz aşağıdaki hukuki hizmetleri sunmaktadır:

- Maden projelerine ilişkin yatırım süreçlerinin yürütülmesi,
- Şirket kuruluşlarının yapılması,
- Ruhsat devir ve rödovans sözleşmelerinin hazırlanması,
- Ruhsat devirlerinde hukuki inceleme (due diligence) süreçlerinin yürütülmesi,
- Maden şirketi devirlerinde hukuki inceleme (due diligence) dahil tüm süreçlerin yürütülmesi,
- Maden işletme ve arama ruhsat başvurularının yapılması, yürütülmesi,
- Maden Kanunu bakımından çıkacak her türlü hukuki ihtilafın giderilmesi,
- Maden projelerine ilişkin uyuşmazlıklarda hukuki destek sağlanması .